

Hans Brans

Trouble in the Breiparadijs

EEN MINI BREI-EENAKTER

2015

Ter inleiding

‘Het Breiparijdijs’ is een kunstwerk waarin Aad en Eef zitten opgesloten. Eef houdt van breien en Aad niet.

Deze mini-eenakters was oorspronkelijk een scène in de museumtheaterproductie die theatercollectief Spoonk in 2015 opvoerde in het Fries Museum in Leeuwarden. Het tafereel speelde zich af in een installatie van Caro Kroon, genaamd Het Breiparadijs en was onderdeel van de ‘Breien’ tentoonstelling.

Wie wil mag Het Breiparadijs op geheel eigen wijze na maken. Het naambordje moet dan natuurlijk wel even aangepast worden. Waar het om gaat is dat het publiek binnentreedt in een kneuterige huiskamer waarin alles gebreid is en die her en der elementen heeft die verwijzen naar het paradijs (slang, appel, poster van een palmenstrand, enz.). De bewoners van dit gezellige paradijs, Aad en Eef dragen bij voorkeur een dik ‘naaktpak’ met natuurlijk een gebreid vijgenblad voor de edele delen. De toeschouwers nemen in en rond de installatie plaats. Een overdaad aan knotjes wol en breipennen verleiden hen om zelf ook een steekje mee te pikken. Maar niets moet natuurlijk.

Hans Brans

Personages

Aad
Eef

© *Hans Brans*
Weidum, 2015
hans.brans@planet.nl
Niet vermenigvuldigen of opvoeren zonder schriftelijke toestemming vooraf.

v.3, 2017

(Aad en Eef zitten met een kopje thee in hun fauteuils te wachten op de toeschouwers. Aad in kamerjas, (gebreide) pijp, krant en pantoffels; Eef met schort, krulspelden, haarnetje, pantoffels en natuurlijk breiwerkje. Op de krant staat met chocoladeletters: VANDAAG GEEN NIEUWS. Aad zit met een pesthumeur achter zijn krant verstopt. Eef probeert de stemming erin te houden. Het publiek komt binnen en neemt plaats in het decor.)

EEF

Daar heb je ze al Aad, daar zijn ze.

AAD

Nou en? Ik heb ze niet uitgenodigd.

EEF

Help nou even mee. Je kan toch op z'n minst even beleefd doen.

AAD

Een beetje de schone schijn ophouden? Dacht het niet.

EEF

Hallooo! Daar zijn jullie..! Hallo, hallo-hallo. Leuk, leuk, leuk! Ga zitten, zoek even een plekje. Let niet op de rommel. *(sist)* Aad. Toe nou.

AAD

Nee.

EEF

Hè, wat e-nig dat jullie er zijn! Leuk, leuk, leuk. Heeft iedereen een plekje gevonden? Daar is nog wel wat ruimte. *(sist)* Aad, toe nou!

AAD

Ik ben er niet.

EEF

Nou ja, dan eh..., dan wil ik jullie graag hartelijke welkom heten. Mede namens mijn man Aad, die op dit moment nog even bezig is met iets heel dringends. En namens mij zelf natuurlijk. Ik ben Eef. Hallo. Welkom dus in het Breiparadijs. Eindelijk zijn jullie dan aanbeland in het Breiparadijs. Waar het geluk voor het opscheppen ligt, hè Aad? *(Aad gromt en draait nurks zijn krant om. Er staat: WEER VANDAAG: WEER ZONNESCHIJN.)* Hebben jullie een goede reis gehad, op weg naar het Breiparadijs? Buikjes helemaal rond gegeten in de Rijstebreiberg? *(wijst op een paar volumineuze bezoekers)*. Nou die meneer in ieder geval wel. En die mevrouw ook. *(wijst op een paar magere figuren)* Maar jij bent zeker achter haar aan gekropen? Moe je toch eens zien Aad, wat een scharminkel. *(Aad gromt)* Lust je geen rijstebrei?

AAD

Ik haat rijstebrei.

EEF

(negeert Aad) Rijstebrei is toch het heerlijkste wat er is? Maar het is natuurlijk wel een hele berg waar je je doorheen moet eten, voor je in het Breiparadijs bent beland. Gelukkig komen jullie uit de consumptiemaatschappij dus jullie zijn het gewend.

AAD

De consumptiemaatschappij is anders een jungle waar maar één wet geldt: de survival of the fittest.

EEF

Wat zeg je, schat?

AAD

De consumptie- – ach, barst.

EEF

(fluistert) Hij is ongesteld. Gaat wel weer over. Je hebt helemaal gelijk schat. Daarom is het zo fijn dat wij hier in het paradijs zijn. Hier hoef je niet te vechten, niet te knokken, zelfs niet te sporten om de 'fittest' te zijn. Hier hoef je helemaal niks.

AAD

Behalve breien.

EEF

Ja, breien! Wat een goed idee. Laten we gaan breien!!

AAD

(in zichzelf) Wat heb ik gezegd?

EEF

(deelt ondertussen breipennen en wol uit.) Pak allemaal twee breipennen, dan gaan we beginnen. Ik brei, jij breit, hij breit, wij breien. *(zingt)* 'Breien, breien, breien in een wagentje. En als je dan niet breien kunt dan draag ik je.' *(en andere kinderliedjes waarin de woorden 'verbreid' worden.)*

AAD

Ik wil niet breien.

EEF

De heren ook. Is leuk jôh! Probeer maar.

AAD

Breien is voor wijven.

EEF

Breien is ein-de-loos. Heerlijk, zalig. Je moet het minstens één keer in je leven gedaan hebben en dan weet je: wie breit die blijft. Breien is in het hier en nu zijn. Niets maakt zo vrij en blij als breien.

AAD

Ik wil niet blij zijn.

EEF

En kun je niet breien, dan leert Aad het je.

AAD

Nee hè.

EEF

Toe maar Aad. Ik doe voor, zij doen na. En jij zegt hoe het moet. Dat kun je zo goed. We beginnen op deze manier...

(Eef houdt twee enorme breipennen met draad in de lucht en doet het boven haar hoofd voor. Aad gaat met een zucht staan. Hij begint met grote tegenzin, eerst samen met Eef, dan alleen. Na een paar keer krijgt hij er meer zin in. Het tempo blijft echter laag.)

AAD en EEF

In-ste-ken !

Draad om-slaan !

Door-halen

En af la-ten gaan.

EEF

Heb je 'm? Dus: hier in steken. Dan zó de draad omslaan. Dan hier door halen. En dan laat je de draad hier af gaan. Ja. Toe maar Aad.

AAD

In-ste-ken !

Draad om-slaan !

Door-halen

En af la-ten gaan.

EEF

Ja..!! Gaat-ie goed of niet?

AAD

In-ste-ken !

Draad om-slaan !

Door-halen

En af la-ten gaan.

(Terwijl Aad hier mee doorgaat – na een tijdje zingend- kletst Eef er lustig door heen.)

EEF

Niet te snel, jongens, maat houden. Ja, zo gaat-ie goed, zo gaat-ie beter, al weer een kilometer. O, wat is breien heerlijk. Ik word er helemaal warm van in m'n broekje. Zo zalig.

Die cadans hè. Die doet het. Dat jambisch metrum. Hoor je dat? *(ze praat met Aad mee)*

Lang-kort-kort, Lang-kort-kort, Lang-kort-kort en Lang-kort,kort,kòrt.

Lang-kort-kort, Lang-kort-kort, Lang-kort-kort en Lang-kort,kort,kòrt.

(Aad zingt door) O, heerlijk, heerlijk, heerlijk. Altijd maar breien en breien en breien. Als u

niet mee breit mag u ook mee zingen met Aad, hoor. Toe maar:

AAD en EEF en PUBLIEK

(zingend)

In-ste-ken !

Draad om-slaan !

Door-halen

En af la-ten gaan.

(Aad blijft zingen en dirigeert enthousiast het meezingende publiek terwijl Eef steeds luider verder praat/zingt.)

EEF

Ik brei, jij breit, hij breit, wij breien! Breien, breien, breien in een wagentje. En als je dan niet breien kunt dan draag ik je. Berend Botje ging uit breien, naar Zuid-Leyen... We hebben een B, we hebben een R, we hebben een korte EI – Brei, brei, brei! Brei ik of brei jij. O, wat heerlijk een museum, waarin je mag gillen en zingen! Wat is het toch fijn om een kunstwerk te zijn.

(Bij het woord 'kunstwerk' houdt Aad acuut op. Hij is woest. Ook het zingen en breien stopt.)

AAD

Wat zei jij?!?

EEF

Wat zei ik?

AAD

Kunstwerk?

EEF

Kunstwerk, ja. Wij zijn een kunstwerk, schijnt het. Van Cora Prins of zo.

AAD

Ik wil geen kunstwerk zijn.

EEF

Jij hebt het niet altijd voor het kiezen, Aad. Je bent wat je bent. Daar doe je niks aan.

AAD

Waar staat dat?

EEF

Op dat bordje daar.

AAD

(gaat er heen en leest) 'Het Brei Paradijs. Caro Kroon. 2014. Installatie, gemengde techniek.' Gemengde techniek? Ik wil geen gemengde techniek zijn. Ik wil eruit.

EEF

Maar mannetje, dat kan niet. Je kunt niet uit een kunstwerk stappen. En waarom zou je? We hebben het hier toch fijn? Je hoeft niks. Je wordt door iedereen bewonderd. Kijk dan. Gelukkiger dan in het paradijs kun je niet worden.

AAD

Horen zij er ook bij?

EEF

Zij horen tijdelijk bij het kunstwerk, ja. Ik vermoed dat dat het gemengde is. Maar het museum kon zoveel mensen niet permanent betalen, geloof ik. Dus straks zijn het weer gewoon bezoekers. Wel jammer, hoor. Wat als zij straks buiten staan dan moeten zij er wat van vinden.

AAD

Van ons?

EEF

Van het kunstwerk, ja. Da's toch zielig. Dat hoeven wij niet.

AAD

Ik ga met ze mee.

EEF

Dat kán niet. Wij zijn aangekocht. Dat moet je niet willen, Aad.

AAD

Dan verklaar ik dat dit het Einde van de Kunst is. Ik wil eruit. Dat paradijselijke van jou, die volmaaktheid dat is een drogbeeld, Eef. Volmaaktheid is voor mietjes. Ik ben een man. Wij mannen willen altijd verder: grenzen verleggen, oorlog voeren, vrouwen verkrachten, PSV-fans in de pan hakken, naar Pluto en verder... !

EEF

(terzijde) Testosteron junk. Dit vraag om een andere aanpak. *(huilerig)* Maar Aad, zonder jou bestaat het paradijs niet. Wat geeft het nou dat dit een drogbeeld is? Alles is toch een drogbeeld. Hebben we het hier niet fijn samen? Hier heb je alles wat je hartje begeert. Alles. Toe, Aadje. Hoe kan ik je verleiden?

AAD

Hmm, verleiden... Dat is een goede vraag.

EEF

Biertje?

AAD

Hoe kan ik jou verleiden?

EEF

Nieuwe wollen sokken? Een zelf gebreide zwembroek?

AAD

Als jij je nu eens liet verleiden tot .. tot... het eten van die appel. Dan verleidt jij mij. En dan worden wij uit het museum geknikkerd. Want je mag hier geen appel eten.

EEF

Dat werkt bij mij niet Aad. Ik houd niet van appel. Ik hou van peer. Dat is niet met elkaar te vergelijken.

AAD

Waarom nou niet?

EEF

Ik denk dat het komt omdat ik mij van geen kwaad bewust ben. Dat komt door het breien. Dat vind ik zo zalig.

AAD

Maar ondertussen zit ik hier vast.

EEF

Als je dit nu eens ziet als werk Aad. Zou dat helpen?

AAD

Hmmm.

EEF

Je werkt vijf dagen per week in het museum. Dat is geen pretje, hoor.

AAD

(verlekkerd) Nee.

EEF

(pak een boterhammentrommeltje in een aktetas) Van negen tot vijf werk jij je weg omhoog in de kunstwereld.

AAD

Ja!

EEF

Dat is een keiharde wereld hoor.

AAD

Een jungle!

EEF

De hele dag door moet je grenzen verleggen.

AAD

Ja!

EEF

Je moet commercialiseren, mondialiseren, frauderen, marchanderen, falsificeren.

AAD

Ja! Ja! Ja!

EEF

Het is naar boven likken en naar onderen trappen. Ellebogen werk. Over lijken gaan.

AAD

Dat is het echte leven! Het einde van de kunst!

EEF

En als je dan om vijf uur thuis komt, wacht ik op je met de thee en dan vertel je me hoe meedogenloos het leven is en hoe spijkerhard jij bent.

AAD

Reken maar van yes. Wanneer begin ik?

EEF

Morgen Aad. Morgen hebben we gratis bier.

EINDE